

1. **Назва наукової школи:** НАУКОВА ШКОЛА ПОПУЛЯЦІЙНОЇ ЕКОЛОГІЇ РОСЛИН

2. **Період та історія створення:** з 1980 року по теперішній час. Вихідним періодом щодо формування наукової школи є початок роботи в Сумському філіалі Харківського СХІ ім. В.В.Докучаєва (нині Сумському національному аграрному університеті) доктора біологічних наук, професора Злобіна Ю.А. Наукові дослідження, що виконуються в рамках функціонування даної школи, базуються на оригінальній концепції віталітетної структури популяцій рослин, розробленій Ю.А.Злобіним. В дослідженнях та розробках значна увага приділяється вивченню закономірностей співіснування популяцій, питанню оптимізації та розбудови екомережі, аналізу стану популяцій лісоутворювальних видів, лучних рослин на сінокосах і пасовищах, а також рідкісних рослин. Результатом діяльності наукової школи є захист низки кандидатських та докторських дисертацій, підготовка наукових публікацій, підручників, навчальних посібників, створення об'єктів та територій природно-заповідного фонду, ведення їх кадастру тощо.

3. **Керівник наукової школи:** до березня 2015 року - доктор біологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України **Злобін Юліан Андрійович**, з березня 2015 року – доктор біологічних наук **Скляр Вікторія Григорівна**.

4. **Основні напрямки роботи школи:** На теперішній час основний напрямок наукових досліджень в рамках школи пов'язаний із вивченням стану і динаміки фітопопуляцій в екосистемах Північного Сходу України за умов різного ступеня та характеру антропогенного впливу. Ці дослідження спрямовані на встановлення рівня біорізноманіття на популяційному рівні організації фітоценозів з метою оцінки динаміки і стійкості існування в рослинному покриві фітопопуляцій. Об'єктами дослідження є: популяції лісоутворювальних видів, популяції лучних кормових рослин, популяції бур'янів в агрофітоценозах, популяції рідкісних видів рослин, включених до Червоної книги України і регіональний список рослин, які підлягають охороні в Сумській області. Основні завдання дослідження полягають у встановленні популяційних механізмів, які лежать в основі самопідтримки, стійкості і трендів динаміки популяцій рослин різних життєвих форм і різних еколого-функціональних типів. Прикладний аспект дослідження при цьому орієнтований на розробку екологічно безпечних технологій використання лісових та лучних рослинних угруповань, а також розробку екологічно безпечних технологій контролю бур'янів у посівах.

5. **Наукові досягнення школи за останні 5 років:**

Всього публікацій – 162 шт., у т.ч.

- Монографій – 4,
- Навчальних посібників – 14,
- Підручників – 1,
- Статей у фахових виданнях – 57.

6. Перелік основних публікацій:

- Царенко О.М., Злобін Ю.А., Скляр В.Г., Панченко С.М. Комп'ютерні методи в сільському господарстві та біології: навч. посібник. - Суми: Університетська книга, 2000. - 203 с.
- Злобін Ю.А. Курс фізіології і біохімії рослин. - Суми: Університетська книга, 2004. - 464 с.
- Злобін Ю.А., Кочубей Н.В. Загальна екологія: навч. посібник. - Суми : Університетська книга, 2003. - 416 с.
- Злобін Ю.А. Популяционная экология растений: современное состояние, точки роста (монография). - Суми: Унив. книга, 2009. - 263 с.
- Злобин Ю.А., Скляр В.Г., Клименко А.А. Популяции редких видов растений: теоретические основы и методика изучения (монография). - Суми: Унив. книга, 2013. - 439 с.
- Скляр В.Г. Екологічна фізіологія рослин: підручник. - Суми: Унів. книга, 2015 - 271 с.
- Коваленко І.М. Екологія нижніх ярусів лісових екосистем (монографія). – Суми : Унів. книга, 2015. – 360 с.

8. Статті в Scopus

1. Злобин Ю.А. О неравноценности особей в популяциях растений. Ботанический журн. – 1980. – Т. 65, № 3. – С. 311-322.
2. Злобин Ю.А. Скляр В. Г., Мельник Т. И. Концепция континуума и градиентный анализ на уровне особей и популяций растений. Журнал общей биологии. 1996. Т. 57, № 6. С. 684-695.
3. Злобин Ю. А. Структура фитопопуляций. Успехи совр. биологии. 1996. Т. 116, № 2. С. 133-146.
4. Злобин Ю. А., Скляр В. Г. Соотношение фитоценотического и топографического континуумов в широколиственных лесах. Экология. 1997. № 3. С. 224-227.
5. Морозова Г.Ю., Злобин Ю.А., Мельник Т.И. Растения в урбанизированной природной среде: формирование флоры, ценогенез и структура популяций. Журн. общей биологии, 2003. Т. 64, № 2. С. 166-180.
6. Злобин Ю.А. Редкие виды растений: флористический, фитоценотический и популяционный подход. Журн. общей биологии, 2011. Т. 72, № 6. С. 422-435.
7. Злобин Ю.А., Клименко А.А. Устойчивость и динамика популяций редких видов растений на охраняемых природных территориях региона. Успехи совр. биологии, 2014. Т.134, № 2. С. 181-191.
8. Skliar Iu., Skliar V., Klymenko A., Sherstiuk M., Zubtsova I. (2020). Growth signs of *Nymphaea candida* in various ecological and cenotic conditions of Desna Basin (Ukraine). *AgroLife Scientific Journal*. Vol.9, №1. 316-323.
9. Skliar V., Kyrylchuk K., Tykhonova O., Bondarieva L., Zhatova H., Klymenko A., Mykola Bashtovyi M., Zubtsova I. (2020). Ontogenetic structure of populations of forest-forming species of the Left-Bank Polissya of Ukraine. *Baltic Forestry*. 26(1): 441 // <https://doi.org/10.46490/BF441>

10. Tykhonova O., Skliar V., Sherstiuk M., Butenko A., Kyrylchuk K., Bashtovyi M. (2021) Analysis of *Setaria glauca* (L.) P. Beauv. population's vital parameters in grain agrophytocenoses // Journal of Environmental Research, Engineering and Management Vol. 77 / No. 1 / 2021 pp. 36–46. DOI 10.5755/j01.arem.77.1.25489

11. Melnyk O., Skliar V., Sabadash S., Butova V. EU Municipal Organic Wastes Management and Its Implementation Prospects in Ukraine //Environmental and Climate Technologies 2021, vol. 25, no. 1, pp. 205–221. <https://doi.org/10.2478/rtuect-2021-0014>

•Статті в Web of Science за останні 5 років

1. Klimenko A. A. The development of the concept of plant functional types with regard to rare species. Biological bulletin of Bogdan Chmelnytsky Melitopol State Pedagogical University. 6 (3). 2016. P. 295-302.

2. Скляр Ю.Л., Скляр В.Г. Ростові ознаки *Trapa natans* L. s. l. у різних еколого-ценотичних умовах водойм басейну Десни. Ukrainian Journal of Ecology. 7(3). 2017. С. 239–245.

3. Дегтярьов В. М., Скляр В.Г. Віталітетна структура та її динаміка у *Quercus robur* L. на початкових етапах онтогенезу. Вісник Дніпропетровського університету. Біологія. Екологія. 2015. № 23 (2). С. 105–111.

4. Алексеева А. А., Лихолат Ю. В., Хромих Н. О., Коваленко І. М., Бородай Є. С. Вплив полютантів на антиоксидантний захист видів роду *Tilia* на різних стадіях розвитку. Вісник Дніпропетровського університету. Біологія, екологія. 2016. 24(1). С. 188-192.

5. Kovalenko I.M., Klymenko A. O., Hozhenko K.H. (2017). Population analysis of *Asarum europaeum* in the Northeast of Ukraine. Biosystems Diversity. 5(3), 210–215.

6. Klymenko A., Kovalenko I., Lykholat Yu., Khromykh N., Didur O., Alekseeva A. The integral assessment of the rare plant populations. - Ukrainian Journal of Ecology. – 2017. – Vol 7, No 2. – P. 201-209.

7. Kovalenko I., Klimenko A., Yaroshchuk R. (2017). Syntaxonomic adaptability of lower layer plants of the forest communities in the North-Eastern Ukraine. Ukrainian Journal of Ecology. 7(3), 84–89.

8. Скляр Ю.Л., Скляр В.Г. (2017). Ростові ознаки *Trapa natans* L. s. l. у різних еколого-ценотичних умовах водойм басейну Десни. Ukrainian Journal of Ecology. 7(3). 2017. С. 239–245.

9. Skliar V., Kovalenko I., Skliar Iu., Sherstiuk M. (2019). Vitality structure and its dynamics in the process of natural reforestation of *Quercus robur* L. AgroLife Journal. 8(1). 233-241.

10. Bondarieva L.M., Kyrylchuk K.S., Skliar V.H., Tikhonova O.M., Zhatova H.O., Bashtovyi M.G. (2019). Population dynamics of the typical meadow species in the conditions of pasture digression in flooded meadows. Ukrainian Journal of Ecology. 9 (2). С. 204–211.